

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

nus aliæ potentie naturales, quia difficultatem patiuntur in operationibus, &c. sunt capaces habitus.

31. Tunc sic. Intellectus licet sit potentia naturalis, habet difficultatē in actibus, & est indifferens ad artificiose operandum, & sine artificio, subditurque potentie omnino liberæ, & indifferenti, indigetque regulis, & canonibus artis ad non errandū, &c. ergo licet sit potentia naturalis indiget aliqua facilitate ad vincendam difficultatem, quam habet, (contraria enim contrariis vincuntur, & superantur) quam facilitatem frequentatione, & usu actuum acquirit propter quam promptior, & habilior in dies redditur, ut ipsa evidenti experientia patet ad actus scientiarum, & artium recte faciendos; Quis enim potest dicere hominem studio scientiarum deditum nullam acquirere facilitatem circa conciones, orationes Rhetoricas, carmina, argumenta Logica, disceptos Philosophicos, metaphysicos exercendos assequi usu, & repetitione huiusmodi actuum? certe hoc in dubium revocaret lucem meridianam iret inficias.
32. Sed facilitas acquisita per actus est habitus; ergo intellectus habet habitus circa scientias, & artes.
33. Declaro amplius hoc, & per impossibile supponamus circa evidentes conclusiones sufficere species ordinatas, & intellectum non indigere habitu circa illas, nihilominus quando ultra evidentes cognitiones, & singulares effectus clare, & manifeste cognitos ex illis devenit est ad iudicium probabile, & opinativum alicuius conclusionis indicatæ in illis effectibus, &c. ut postea intellectus ad hoc iudicium sit magis propensus non sufficiunt species, sed necessarius est habitus. Tum quia etiam in principio, licet intellectus magna perspicacitate, & facilitate videret talem conclusionem per talia signa verisimiliter indicari, nihilominus adhuc maneret quasi anceps, & indeterminatus an ita esset necne, & in hac indeterminatione ex natura rei necessario inest aliqua difficultas, quæ sine dubio minuitur ex consuetudine assentiendi alteri parti: sed hæc diminutio difficultatis ab habitu provenit, nec potest aliunde provenire; ergo in intellectu datur aliquis habitus saltem opinativus.
34. Tum etiam, quia sicut intellectus potest facile recordari postea omnium signorum, vel coniecturarum, quæ ipsum ad talem assensum induxerunt, ita etiam potest facile non statim applicare mentem ad hæc omnia consideranda, & nihilominus proposita illa probabilis propositione ex usu poterit maiori facilitate, & propensione, ad illius assensum determinari, quæ facilitas, ut iam diximus habitus est sine dubio.
35. Ultimo sic arguuntur. In voluntate à te ponuntur habitus; ergo & in intellectu, probo consequentiam, nam etiam si voluntas multos habeat actus necessarios, nihilominus habet habitum, ex quo proveniunt tales actus, ut sunt actus primo primi, qui subiti dicuntur, qui multoties ante advertentiam necessariam ad libertatem pullulant, & emergunt ratione habitus; unde ex Aristotele, quem omnes admittunt, in subitis dicimur ex habitu operari; ergo licet intellectus habeat actus necessarios poterit habere habitus ex quibus tales actus oriantur cum facilitate.
36. Imo si habitus tolluntur ex intellectu, sequitur in voluntate non esse ponendos, probo sequens. R. P. Ildeph. de Peñañel, Theol. Schol. Tom. I.

Iam, nam habitus ponitur à vobis in voluntate ut eius indifferentia determinetur; est enim liberæ; sed ad hoc sufficit perfectio specierum: ergo in illa habitus non sunt ponendi; probo minorem, nam cognitio, ut ait Hurtado, determinat voluntatem, imo impellit eam: ergo aliquo modo indifferentiam flectit; ergo quo perfectior fuerit cognitio magis flectet, & inclinabit etiam perfectissima maxime; cur ergo aliud principium sit ponendum? equidem ego libentius habitus prorsus tollerem, quam illos vni non alteri potentie negarem; eos enim ex difficultate quam paulatim videmus vinci colligimus, quæ non magis appareret in voluntate, quam in mente.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta Adversaria solvantur.

AD primum respondeo, quod quamvis intellectus sit potentia naturaliter agens, nihilominus ut optime advertit P. Suarez ex parte obiectorum, & mediorum quibus vitur ad ferendum de rebus iudicium sæpe non satis determinatur, neque necessitatur, & tunc est utilis habitus ad inclinandum intellectum in vnam partem potius quam in aliam, imo etiam quando ratio seu medium asserendi est evidens non semper actu, & formaliter applicatur seu consideratur habitus autem deservit ut feratur iudicium absolute expressa, & formali applicatione medij, ut in exemplo illo de actu scientiæ, quamvis ante habitum acquisitum non possit quis præbere assensum evidentem conclusionem nisi adhibita formalis, & expressa demonstratione, tamen post acquisitum habitum non semper indiget illo discursu, sed proposita tali veritate, statim ex habitu illi præbet assensum evidentem. Et si quis postea velit demonstrationem applicare, etiam ad hoc erit utilis habitus ut multo promptius, & facilius possit uti speciebus ad applicandum proprium medium, quo talis veritas demonstranda est; sicut etiam ad assensum scientificum necessaria est evidentiæ non tantum præmissarum, sed etiam illationis, & tamen non est necesse, ut quotiescumque assensus scientiæ eliciendus est, feratur expressum, ac formale iudicium de bonitate illationis, sed sufficit, ut ex habitu id faciat intellectus tanquam quidpiam evidens, & certum, & ad hoc multum deservit habitus dialecticæ. Denique eadem ratione etiam circa prima principia potest acquiri habitus, quia licet in se sint per se nota, nos vero in eis agnoscendis sæpe difficultatem patimur; unde talis habitus deservit, ut debite componendo ipsos terminos per species apprehensos, facilius veritatem intueamur immediata eorum connexionem.

Aliter alij probabiliter respondent, dicentes; 38 habitum non pugnare cum necessitate, quia id quod necessario fit, fieri potest cum maiori, aut minori conatu potentie quem habitus supplet.

Ad secundum eodem modo potest responderi dicendo ad omnia illa habitus dari, quia omnia illa fieri possunt cum maiori aut minori conatu potentie, ac proinde ad omnem actum intellectus habitum posse dari, quia ille potest cum minori conatu potentie fieri pro quo supplendo habitus requiruntur.